

SOVICA

Lene Mayer-Skumanz / Salvatore Sciascia
Silva Lamprecht (prevedla)

Pred davnimi časi, ko so ljudje in živali še govorili isti jezik, je živela v gozdu za čudežnimi gorami mala sova. Bila je najmlajša od sedmih sovjih otrok in je zadnja zapustila duplino starega drevesa. Sovja starša sta jo naučila letenja, lovljenja miši in kopanja v pesku. Nato pa sta jo vzpodbudila: «Le pogum, sovica! Pojdi in si oglej svet!»
»Kaj nisem še premajhna za to?«, je vprašala sovica.

Starša sta malo pobrusila s kljunoma in po premisleku dejala: «Velika-sova-ki-je-vse-ustvarila te bo čuvala na tvoji poti! Pravila pa tako poznaš: ubij svojo žrtev tako naglo, da ne bo čutila bolečine, kajti tako ti bo boljše teknila. Razveseli se vsake svetlobe, najsi bo še tako šibka. Kar pa se letenja tiče.... vedi: letenja se naučiš samo z letenjem, tu ni kaj dodati!»

Sovica je z glavo zaokrožila v vse smeri, da bi si še enkrat dobro ogledala svoja starša in domače drevo. Zahukala in skoviknila je v slovo, nato je razprostrla krila in odletela.

Za Čudežnimi gorami je bil obširen gozd, poln živali. Ko je sovica že nekaj časa letela je na neki čistini zagledala skalnato vzpetino. Sedla je na vrh, porasel z mahom, pomežiknila v popoldansko sonce in se veselila. Pod njo je na skali, ki je bila še topla od sonca, ležala divja mačka. Od gobčka proti čelu so se ji risale štiri temne proge.

Razkošen, s progami okrašen rep je lažno trznil, ko je dvignila glavo in obrnila oči k sovici. »Sova! No, prihajaš kot naročena! Odgovori mi: kako je mogoče, da Velika-divjamačka-ki-je-vse-ustvarila dovoli, da obstajajo mačke, ki se pustijo udomačiti ?«

»Kaj, kako?«, je zazijala sovica presenečeno.

»Včeraj zvečer sem se potepala dlje kot ponavadi, vse do potoka, ki žubori po pobočju Čudežnih gora. Tam sem zagledala človeško bivališče, zgrajeno iz kamenja in lesa. Vse naokrog je dišalo po mastni kurji pečenki. Vendar sem bila sita in želela sem si samo malo od daleč opazovati. Pred poslopjem je sedel moški z mačko v naročju in jo božal. Ni ga ugriznila, niti opraskala, le predla je. Vse dlake so mi vstale pokonci! Pustiti se prijeti v roke - Krrrrrr! Le kako je to mogoče?

Sovica je skomignila z rameni, zmajala z glavo in zahukala:

»Le kako naj jaz to vem?«

Divja mačka se je našopirila, da je njen progasti rep narasel. Oči so se ji zelenorumenno zalesketale.

»To ti vprašaš?«, je zapihala. «Ti si vendar sova, sove pa so modre in poznajo odgovore na vsa vprašanja tega sveta!» »Tega pa nisem vedela !«, se je prestrašila sovica.

»Potem pa nisi za nobeno rabo!«, je zapihala divja mačka. «Sram naj te bo in glej da se čimprej pobereš proč!«

Sovica je bila tako zaprepadena, da je razširila krila in odletela. Našla je drevo z votlim deblom in košato krono, ožarjeno od zahajajočega sonca. Sedla je na najnižjo vejo in poskušala vse skupaj premisliti. Pa je zašumelo dvoje težkih kril od tal proti njeni veji, da je zapokljalo in zaprhutalo in že se je znašel ob sovici pav. Veja se je kar povsila pod njegovo težo.

»Spet enkrat uspešen!«, si je rekel pav. «Vsak večer pred spanjem to isto naprezanje! Le zakaj ne morem prav tako dobro leteti kot teči? Hej, kdo pa čemi tukaj? Čuj mala, to je moje prenočišče!« »Oprostite!«, je zagrgljala sovica. Pav je našopiril svoje čudovito perje rekoč: «Oooo, po glasu sodeč je to sova! Kot naročeno!« Poravnal je svoj dolgi rep, da je visel naravnost proti tlom.

Nato je nadaljeval: «Postavlja se mi vprašanje, ki mi ne da miru. Zakaj je Veliki-pav-ki-je-vse-ustvaril-dopustil, da je za nas, pave, zraslo tako malo za spanje primernih dreves?« »Hm, hm, kako prosim?«, je zajela sapo sovica.

»Saj vendar vidiš, kako dolg rep imam!«, je rekel pav. «Lahko ga razprostem v pahljačo. Vendar pa mi povzroča težave, če hočem varno prenočevati. Samo zelo visoka drevesa z zelo ravnimi prečnimi vejami so primerna zame. V tem gozdu pa je takih zelo malo!« »Ampak saj imaš vendar tega, tu!«, je zašepetala sovica.

»Rad bi imel tri, štiri na izbiro«, je zakričal pav. »Odgovori mi torej: Zakaj ni bilo zadovoljeno tej želji?!« »Tega ne vem«, je priznala sovica.

Pav je nagnil glavo tako, da se je s pernatno krono skoraj dotaknil sovičinih prsi. »Da ne veš tega? Kako da ne veš? Sove vendar poznajo odgovore na vsa vprašanja tega sveta!« »Saj niti nisem vedela, da je to vprašanje tega sveta!«, je priznala sovica. »Ti mala trapa, potemtakem sploh nisi prava sova!«, je zakričal pav. »Sram naj te bo in glej, da se čimprej pobereš od tod!«

Prestrašeno je sovica odletela proč. V skalah je našla luknjo in sedla v nišo, da bi si odpočila in premislila stvari. »Čemu naj me bo sram?«, si je rekla sovica. »Zakaj bi morala poznati odgovore na vprašanja tega sveta? Kako more divja mačka govoriti o Veliki-divji-mački-ki-je-vse-ustvarila, pav pa o Velikem-pavu-ki-je-vse-ustvaril, ko pa je bila vendar Velika sova tista, ki je vse ustvarila?!«

Sonce je medtem potonilo za Čudežnimi gorami. Na zahodni strani neba je zasvetila večernica in mesec se je počasi dvignil izza vrhov dreves. Njegovi žarki so dosegli tudi skalno odprtino in srebrna svetloba je sovico napolnila z radostjo.

»Čas za polet!«, je zapiskal glasek za njenim hrbtom. »Kakšna blaga noč! Zahvaljen bodi Veliki-netopir-ki-je-vse-ustvaril!«

Sovica je zasukala glavo in odkrila netopirja, ki je visel z glavo navzdol s skale. S krepeljci zadnjih nog se je močno zagrebel v skalo, zdaj pa je rahlo razpotegnil pahljačasta krila, da bi ju naoljil. Mastno tekočino, ki je pritekala iz odprtine nad nosnicama je z naglimi gibi jezička enakomerno porazdelil po kožni površini. »Uf, kako to smrdi«, je nehote ušlo mali sovi.

»Močen duh ima«, je pritrdil netopir. «Zato pa mi tudi nisi nevarna, dragica. Saj si sova, mar ne?«

»Sem, vendar še zelo majhna in morda celo ne čisto prava...!«

»Ts, ts, tsss...! Sova je sova in sove poznajo odgovore na vsa vprašanja tega sveta.«, je rekel netopir. »Jaz bi imel vprašanje zate dragica!«

Netopir se je zanihal na rob vdolbine in obvisel pred obrazom sovice. Poglej, kako domiselno sem zgrajen«, je zacvilil, »čudovito opremljen vse! Celó v najtemnejši noči najdem mušice za hrano. Proti njim oddam glas in ko se odbije od njih odmev, poletim do njih in jih polovim. Le eno me greni: vsako leto lahko spravim na svet enega samega mladička. Vešče in molji lahko ležejo mnoga, premnoga jajčeca, za ježevko kobaca dolga vrsta ježkov in lisice imajo vsaj po tri mladiče. Zakaj pa meni Veliki-netopir-ki-je-vse-ustvaril ne privošči več kot enega otroka?« »Tega ne vem«, je odgovorila sovica. Netopir je presenečen zanihal sem ter tja. »Da ne veš? Kako naj verjamem kaj takega?«

»Ne vem,« je ponovila sovica in pretresljivo zavzdihnila od skrbi.

»Kdo pa naj bi potemtakem vedel, če ti ne veš?«, je vprašal netopir ves žalosten. »Mogoče se pa preprosto premalo trudiš s premišljevanjem! Oglasi se ponovno, ko se ti bo posvetilo, velja?« Sovica je ihtavo prikimala. »Dobro«, je zacvilil netopir, razprostrl kožna krila in odplahotal v noč. Njegovi nagli visoki toni so vzvalovali zrak. Iz globine jame je za njim priletelo še mnogo drugih netopirjev. Sovica je gledala za njimi, kako so v cikcakastem letu rezali mesečevo svetlobo.

Vsem skrbem navkljub se je sovica zavedla, da je strašansko lačna. Šla je na lov za hrano in miške, ki jih je ujela, je pokončala z bliskovito naglico. Ko je bila že tako sita, da ne bi mogla pogoltniti niti grižljaja več, je rekla miški, katero je slišala tekati pod zemljo: »Ti, miška tam spodaj, povej, katero mogočno bitje je ustvarilo tebe pa mene in sploh vse?« Čez nekaj časa je zacvililo iz luknje v zemlji: »Velika miš, kdo pa drug? Ti to veš, modra vsevednica! Le zakaj tako hinavsko sprašuješ?!

Ali me hočeš zbezati iz luknje? Ti in tebi podobni ste krivi, da vedno katera od nas izgine. Če bi le vedela zakaj sove niste bile ustvarjene tako, da bi se prehranjevale s travo!« »Ali pa z žitom«, je zaskovikala sovica. »Ne, žito pripada nam«, je zacvilila miška, zdaj že nekoliko tiše, dokler ni povsem utihnila.

Sovica je poletela dalje in si poiskala visok vrh drevesa, kjer bi si lahko odpočila.

»Hu, hu, hu jaz nisem vsevednica ampak nevednica, to vem zagotovo«, je vzdihnila.

Globoko spodaj pod njo se je priplazila mimo temna senca s progastim repom.

»No ja«, je zapredla. »Eno, pa ceprav kot za las tanko spoznanje resnice pa je že v tem!« Sovica je obrnila glavo v vse smeri. »Učila se bom«, si je porekla in nato zaspala.

Ko se je skozi listje zasvetila jutranja zarja je bila sovica že spet budna. Razveselila se je rožnate svetlobe. »Kaj vse bom danes doživela in odkrila?«, se je vprašala.

Razprostrla je krila in neslišno odletela skozi jutranji gozd v smeri Čudežnih gora. Pod seboj je videla peneči se potok. Poletela je nižje in opazila človeško bivališče, o katerem je pripovedovala divja mačka. Vse naokrog je bilo mirno, razen nekaj kokoši, ki so brskale za črvi. Nižje spodaj ob potoku pa je prepeval človeški glas.

Sovica je poletela v smeri od koder je prihajala melodija in našla ženo, ki je zajemala vodo.

Sovica je sedla na grm in zagrgala: »Zelo lep glas imaš, veliko lepši od mojega!« Ženska je dvignila pogled in se nasmehnila. Potem je rekla:

»Predstavljaš si, da bi imela vsa bitja enake lastnosti! Kaj ne bi bilo to dolgočasno?

Ti, na primer, bolje vidiš in slišiš, da o letenju ne govoriva.«

»In zakaj poješ?«, jo je vprašala sovica. »Da bi zaznamovala meje svojega revirja, tako kot kos?«

»Prepevam, da mi gre delo boljše od rok«, je rekla žena.« In včasih pojem na čast Velike-žene-ki-je-vse-ustvarila.«
»Kje živi Velika žena?«, je vprašala sovica. »Povsod«, je pojasnila ženska. »Človeške oči je ne morejo videti. Sonce, luna in zvezde so zgolj okraski na njenem oblačilu.«
»Kaj pa če ti povem«, je zašepetala sovica, »da ribe v tem potoku verjamejo v Veliko-ribo-ki-je-vse-ustvarila?« »To Velike-žene-ki-je-vse-ustvarila gotovo ne bi motilo«, je rekla ženska. »Ona ima srce za vsa bitja.« Sovica je zmajala z glavo sem ter tja in premislila. »Ali se veseli tvojega petja njej na čast?« »Upam!«, je rekla ženska. »Jaz jo tudi marsikaj prosim. Da bi streha mojega doma dolgo zdržala, da bi kokoši izvalile piščančke in da bi ostala zdrava moj otrok in jaz.« »Ti si delas skrbi o tem kaj bo jutri?!« »Vsakogar to skrbi«, je rekla žena. »Ali morda veš, če bo danes deževalo? Rada bi posušila perilo!« »Zrak ne diši po dežju«, je rekla sovica, zaskovikala v slovo in odletela ob potoku navzgor.

Sonce je sijalo ves ljubi dan in sovica si je privoščila obilo sončne kopeli. Ob tem je veliko premišljevala. Na večer je poletela do podnožja Čudežnih gora. Ko je napočila noč, je med drevjem zagledala nekaj, kakor zlata zvezda svetlikajočega. Poletela je za sijem in odkrila majhno leseno kočico. Svetloba je prihajala iz odprtine v steni in privabljala večje. Tudi sovico je luč skoraj začarala. Drznila si je priti bliže in bliže, dokler ni obsedela na majhni polici pred odprtino. Tako zelo všeč ji je bil topel žar, da je zaskovikala sovji ljubezenski napev. »Sova na mojem oknu?«, je porekel globok glas. »Pozdravljena!«

Sovica je pomežiknila, da bi ugledala lastnika glasu. Bil je starejši mož.

Vprašala ga je: »Kaj delaš tukaj?«
»Berem«, je rekel in odpodil večjo z belega lista. »Dan je bil prekratek, zato berem v siju svetilke dalje. Knjigo o Velikem-možu-ki-je-vse-ustvaril.«
»Kje pa živi ta Veliki mož?«, je vprašala sovica. »Povsod«, je odgovoril starec. »V nebeškem kraljestvu, ki ga moje oči še ne morejo videti, ter v srcih ljudi.«
»Ali ga prosiš za jutrišnji dan?«, je vprašala sovica. »O seveda«, je odgovoril starec.
»Toda še bolj ga prosim odpuščanja za preteklost; v mojem življenju je bilo toliko vsega, v njegovih očeh nevrednega. To me zelo skrbi.«
»Če bi ti povedala«, je zašepetala sovica, »da večje verjamejo v Veliko-veščo-ki-je-vse-ustvarila...« Starec se je pomilovalno posmešnil. »Le kako drugače naj si predstavljajo Velikega očeta?« »Morda kot Veliko mater, tako kot ženska spodaj ob potoku?« Starec je nagubal čelo.

»Njej sem že veliko razlagal o Velikem očetu, vendar zaman, kot mi da vedeti tvoja pripomba. Vseeno upam, da bo nekega dne spoznala resnico.«
»Ali ji Veliki oče zameri, če ga ženska imenuje Velika mati?«, je vprašala sovica. Starec je dolgo premišljeval. »Kako nenavadno vprašanje! Ne, mislim da ne. Veliki oče je dober. Bojim se, da to bolj jezi mene, njegovega zvestega služabnika...« »Nikar ne dopusti, da bi ti to oteževalo srce«, je rekla sovica, zaprhutala v pozdrav in izginila.

Naslednje jutro je sovica poletela nazaj. Tokrat ob potoku ni našla žene, pač pa otroka. Sedel je na bregu, z mačko v naročju. Noge je namakal v vodo in opazoval ribe. Sonce je osvetljevalo otroka in mačko, vodo kamenje in travo. Brezšumno se je sovica spustila na bližnji štor. Njene ostre oči so lahko dobro videle tudi iz daljave: kako je otrok gladil mačko, kako je ona uživala v tem, da je pozabila celo na ribe. Kako so se svetili valovčki. Sovica se je veselila vsega.

Mar ima tudi otrok svoje ime za Čudovito-ki-je-vse-ustvarilo in ki je prižgalo sonce, da nam sveti? Morda otrok ni poznal imena, toda sedel je povsem osredotočen na zdajšnji trenutek, to je sovica dobro čutila. Jutri in pojutrišnjem nista obstajala in sta bila nepomembna. Včeraj in predvčeraj sta bila že davna preteklost in zato brez teže. Sovica je skomignila z glavo in se spomnila vseh imen za Čudovito.«Velika-sova-ki-je-vse-ustvarila, Velika-mačka, Veliki-pav, Veliki-netopir, Velika-miš, Velika-mati, Veliki-oče, imenovali bi te lahko tudi Velika-skrivnost-trenutka«, je zapela sovica.
Mačka je odprla eno oko in pomežiknila proti sovici.
»Zakaj pa ne«, je zamijavkala.

Ko je sonce zašlo je sovica odletela proti gozdu. Iskala je mišjo luknjo, jo našla in zaklicala proti njej:« Hu,hu,hu! Vse živo živi od živega! Tudi vaše žito ima življenje v sebi.« Ko je letela dalje je srečala netopirja. »Kako dobro znaš leteti«, je rekla sovica. »Če bi moral nositi več kot enega mladička v telesu, bi bilo to pretežko za tvoja kožna krila.« »Morda pa res«, se je strinjal netopir. Sovica je opazila drevo na katerem je počival pav. »Ubogi nečimernež«, si je mislila. »Perjad je, prav tako kot kure in vendar hoče imeti več kot eno drevo za spanje.«
Letela je dalje in zagledala divjo mačko, ki je ležala na debeli veji in bila na preži. Oči so se ji zasvetlikale, ko je zagledala sovico.
»No, si že postala modra?«

»Ne zelo, kajti majhna sem še in se še učim,« je zaskovikala sovica zadovoljno.
»Sicer pa, videla sem mačko, ki se pusti božati!
Niti ribe v potoku je niso premamile iz otrokovega naročja.«
»Nezaslišano«, je zapihala divja mačka.
»Kaj če bi bila vsa bitja enaka in bi imela enake občutke, ali ne bi bilo to dolgočasno?«, je vprašala sovica. »Ali ni dobro tako, da Velika-skrivnost, ki jo ti imenuješ Velika-divja-mačka, dopušča toliko raznolikosti?«

Divja mačka je molčala in sovica je odletela dalje. Na koncu je obiskala še svoja starša na domačem drevesu. Zahukala sta v pozdrav.
»Ali ti je Velika-sova-ki-je-vse-ustvarila dovolila spoznati veliko stvari?«
»Je«, je mirno pritrdila sovica. »Odslej bom o njej oznanjala vama in vsem drugim bitjem«
»Le daj, otrok moj!«, je zavzdihnila mati sova. Oče pa je pridal:« Samo pri ljudeh ti bo težka predla, kajti težko komu kaj verjamejo!«
Sovica je skomignila in dejala: »Tako dolgo bom letela, dokler ne najdem nekoga, ki mi bo verjel!«